

Stanisław Karłowski

W służbie gospodarce.

Stanisław Karłowski (1879 – 1939)

Autor: Elżbieta Skorupska

Własność: Fundacja „Miejsce moje” w Gostyniu

Materiał dostępny na licencji: Creative Commons 3.0. uznanie autorstwa

Scenariusz powstał w ramach projektu
„Polska przedsiębiorcza. Stanisław Karłowski w służbie gospodarce”
Dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”

I. Życie i działalność Stanisława Karłowskiego.

Stanisław Franciszek Józef Karłowski herbu Prawdzic rodził się w 1879 roku w Grąbkowie pod Rawiczem, w rodzinie o patriotycznych korzeniach. Jego przodkowie przelewali krew za ojczyznę w czasie powstań narodowych i w okresie Wiosny Ludów. Rodzice - Józefa z domu Grzymała - Budziszewska i Leon Karłowscy - nie byli ludźmi majątynymi, ale zadbali o właściwą edukację syna. Po skończeniu gimnazjum w Krotoszynie Stanisław kontynuował naukę w Berlinie a następnie w słynnej Akademii Handlowej w Antwerpii. W 1902 roku z dyplomem w ręku rozpoczął praktyki m.in. w bankach w Brukseli i w Londynie. Dzięki wyjątkowej pracowitości i sumienności szybko piął się po szczeblach kariery zawodowej. W 1906 roku rozpoczął pracę w Banku Krajowym we Lwowie, a następnie w Krakowie jako dyrektor oddziału tego banku. Po czterech latach powrócił do Lwowa i objął kierownictwo nowo utworzonego Banku Przemysłowego. W 1917 roku przeniósł się do Warszawy i został dyrektorem Banku Handlowego, jednego z najstarszych i największych prywatnych banków na ziemiach polskich. Pozostawał na tym stanowisku do stycznia 1920 roku.

Jego aktywność bankowa nie ograniczała się do pracy zawodowej. Był inicjatorem i pierwszym prezesem utworzonego w 1918 roku Związku Banków w Polsce. Piastował także wysokie funkcje w wielu różnych organizacjach gospodarczych m.in. w Centralnym Związku Polskiego Górnictwa, Handlu i Finansów tzw. Lewiatanie i koncernie energetycznym „Siła i Światło”.

Stanisław Karłowski aktywnie uczestniczył w procesie odbudowy państwowości polskiej. Zdawał sobie sprawę z faktu, iż bez pomocy państw zachodnich odbudowa gospodarcza kraju będzie niezwykle trudna. Dlatego w już w pierwszych miesiącach niepodległości wspólnie z przedstawicielami instytucji gospodarczych kraju utworzył delegację przemysłowo-finansową, której celem były działania zmierzające do otrzymania od państw koalicji alianckiej potrzebnych surowców i pomocy finansowej koniecznej do uruchomienia polskiej gospodarki. Początkowo delegacja miała charakter prywatny, ale przy poparciu władz polskich uznana została przez koalicję państw zachodnich za przedstawicielstwo przemysłowo-handlowe Polski. W 1919 roku delegacja przemysłowo-finansowa stała się częścią Delegacji Ekonomicznej na Konferencję Pokojową w Paryżu. Stanisław Karłowski doradzał wówczas w grupie ekspertów do spraw ekonomicznych, przemysłowych, rolnych, finansowych i handlowych.

Największym dowodem zaufania ówczesnych władz Rzeczypospolitej dla wiedzy i umiejętności Stanisława Karłowskiego była jego nominacja na przedstawiciela rządu polskiego w trudnych rozmowach z Niemcami dotyczących traktatu gospodarczego. Niestety sposób negocjacji oraz nieustępliwe stanowisko Karłowskiego, nie znalazły zrozumienia wśród polskich polityków. Wizja ekonomisty i bankiera nie była zbieżna z wizją polityków, dlatego współpraca Karłowskiego z Ministerstwem Spraw Zagranicznych zakończyła się w maju 1925 roku.

Po tym incydencie Stanisław Karłowski zrezygnował z udziału w życiu politycznym. Nie zgodził się nawet na kandydowanie do sejmu w 1928 roku. Dopiero w 1930 roku dał się namówić na startowanie do senatu z listy BBWR. Ale i tam, pracując w komisjach gospodarstwa społecznego oraz skarbowo- budżetowej, wypowiadał się wy-

łącznie na tematy związane z gospodarką II Rzeczypospolitej, głównie cukrownictwem i hodowlą. Funkcję senatora sprawował przez jedną kadencję.

Życie rodzinne nie szczędziło Stanisławowi Karłowskiemu wyzwań i przeciwności. W 1910 roku ożenił się z księżniczką Różą Ponińską z którą miał trójkę dzieci: córkę Jadwigę oraz synów Zygmunta i Jana. Początkowo mieszkali we Lwowie, później od 1917 roku w Warszawie. W 1918 roku Róża Ponińska zachorowała na panującą wówczas w Polsce gripę „hiszpankę” i w wieku 32 lat zmarła. W wychowaniu małoletnich wówczas dzieci pomagała Karłowskiemu teściowa - Olga księżna Ponińska.

Krótko po śmierci żony, w 1920 roku, Karłowski zrezygnował z pracy w Banku Handlowym w Warszawie i zajął się sprawami majątkowymi, odziedziczonymi dobrami w Horyńcu oraz kupionym poniemieckim majątkiem w Szelejewie. Wspólnie z dziećmi w 1921 roku przeniósł się do Szelejewa i stworzył tu wzorcowe gospodarstwo rolne. W Szelejewie w 1924 roku Stanisław Karłowski utworzył Zakład Hodowli Nasion, który specjalizował się w wytwarzaniu nowych odmian jęczmienia siewnego i rozmnażaniu nowych elit zbóż. Produkował również nasiona odmian buraków cukrowych, które pod względem plenności i zawartości cukru przewyższały inne odmiany krajowe i zagraniczne. Zakład był filią Sandomiersko Wielkopolskiej Hodowli Nasion, której współtwórcą był także właściciel Szelejewa.

Karłowski specjalizował się także w hodowli bydła, której celem było uzyskanie jak największej mleczności z wysoką zawartością tłuszczu. Zwierzęta z Szelejewa były wielokrotnie nagradzane na wielu wystawach. Przykładem mogą być dwa złote medale, dwa srebrne i dziewięć nagród przyznanych na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w 1929 roku. W Szelejewie funkcjonowała także hodowla owiec.

Szelejewo słynęło z hodowli koni. Można tu było podziwiać piękne szlachetne konie półkrwi angielskiej. Podobnie jak w innych ziemiańskich majątkach hodowla koni prowadzona była w Szelejewie z prawdziwą pasją. Stanisław Karłowski kochał te zwierzęta i starał się im zapewnić jak najbardziej przyjazne warunki do życia. Sam zresztą świetnie jeździł konno. Stado w Szelejewie składało się z 40 matek. Żrebaki, których rocznie było około 30, wychowywane były na pastwiskach lucernowych a zimą biegały w krytym maneżu. Ogiery sprzedawane były do stadnin państwowych jako re-produktory oraz jako konie remontowe, głównie oficerskie.

Konie ze stadniny w Szelejewie doceniane były na wielu wystawach. M.in. na Powszechnej Wystawie Krajowej w 1929 roku w Poznaniu Stanisław Karłowski wystawił 30 koni. Grupa klaczy hodowanych zdobyła wówczas złoty medal a ogier Vivian I nagrodę i srebrny medal. Karłowski był cenionym hodowcą koni, dlatego już na I Ogólnym Zjeździe Hodowców Koni w Warszawie w 1929 r. został wybrany członkiem władz Zjazdu a w 1932 r. wybrano go na stanowisko prezesa Naczelnej Organizacji Związku Hodowców Koni w Polsce.

Stanisław Karłowski gospodarował „w zgodzie z naturą”. Był przeciwnikiem stosowania nawozów sztucznych i chemicznych środków zwalczania chorób roślin. W 1930 roku w całym swoim majątku liczącym 1760 hektarów wprowadził biodynamiczną metodę produkcji rolnej. Szelejewo stało się pierwszym na ziemiach polskich gospodarstwem, gdzie stosowano nawozy organiczne z własnego majątku i skrapiano rośliny rozczykami próchnicy i krzemionki. Szczepiono też obornik i kompost specjalnymi

preparatami. Stanisław Karłowski był więc prekursorem gospodarki ekologicznej w Polsce, który nie tylko stosował zasady gospodarki naturalnej w praktyce ale również propagował ją prowadząc kursy biologiczno- dynamiczne dla ziemian, związków rolniczych, naukowców i dziennikarzy, zakładając towarzystwa osób pracujących według tej metody oraz publikując broszury i artykuły w prasie poświęcone tym zagadnieniom.

Majątek w Szelejewie był wzorowo prowadzony, nowoczesny i uprzemysłowiony. Stanisław Karłowski szeroką wiedzę o mechanizmach zarządzania w biznesie zdobył pracując w bankach, gdyż jako przedstawiciel instytucji finansowych wchodził w skład rad nadzorczych wielu przedsiębiorstw. Dlatego majątek w Szelejewie zarządzany był zgodnie z zasadami biznesu. Karłowski był człowiekiem obdarzonym niezwykłą energią. Oprócz zajęć w majątku i później pracy w senacie, znajdował czas by aktywnie działać w różnych instytucjach o charakterze gospodarczym. Był współtwórcą i wiceprezesem Banku Cukrownictwa, prezesem Banku Związku Spółek Zarobkowych, reprezentował przemysł cukrowy w radzie Banku Handlowego. Był także prezesem zarządu cukrowni w Zdunach i w Gostyniu. Tej ostatniej był obok Edwarda Potworowskiego największym udziałowcem.

Był także mecenasem sztuki. W pałacu w Szelejewie znajdowała się bogata biblioteka składająca się ze zbiorów ksiąg Ponińskich z Horyńca oraz zbiorów Stanisława Karłowskiego i jego żony Róży Ponińskiej. Księgozbiór składał się z cennych starodruków i rękopisów z XVI do XIX wieku oraz z interesujących właściciela ksiązek o tematyce agrarnej. Wśród nich także prace samego Stanisława Karłowskiego. W pałacu w Szelejewie gościło wielu ówczesnych malarzy m. in. Leon Prauziński, malarz Powstania Wielkopolskiego.

Inną formą różnorodnej działalności Stanisława Karłowskiego była reaktywacja odziedziczonego po śmierci żony uzdrowiska w Horyńcu. W 1923 roku rozpoczął w Horyńcu budowę profesjonalnego uzdrowiska, w którym znajdował się dom kąpielowy zwany Łazienkami, z 28 przedziałami do kąpieli mineralnych i 17 dla kąpieli borowinowych, osobny oddział do okładów borowinowych z nowoczesnym wyposażeniem, oddział wodoleczniczy i pijalnia wody mineralnej. Wszędzie zainstalowano nowoczesne urządzenia balneologiczne. Dla kuracjuszy zbudowano kilka komfortowych, nowoczesnie urządzonych pensjonatów, wyposażonych w elektryczne oświetlenie i kanalizację. W każdym pokoju zainstalowano także słuchawki radiowe. Najpopularniejsze pensjonaty to Aleksandrówka, znajdujący się w centrum zdroju i Kalikstówka, którą z Łazienkami łączyła promenada spacerowa. Z powodu rosnącej liczby kuracjuszy Stanisław Karłowski postanowił założyć park zdrojowy. Dalszą rozbudowę uzdrowiska prowadził wspólnie z synami Janem i Zygmuntem. W 1929 roku Karłowscy zlecieli wykonanie nowego ujęcia wody siarczkowej dające samoczynny artezyjski wypływ do kilku metrów. Rozbudowano także Łazienki dobudowując nowe skrzydło. Stanisław Karłowski, jako osoba doskonale znająca zasady funkcjonowania gospodarki rynkowej, intensywnie promował swoje uzdrowisko nie tylko w przewodnikach ale także na branżowych targach.

Wyjątkowa pracowitość i wszechstronność, która cechowała Stanisława Karłowskiego przez całe życie i była kluczem do odnoszonych przez niego sukcesów, spowodowała, że mała, powszechnie nieznana miejscowość jaką był Horyniec stała się w

okresie międzywojennym modnym kurortem odwiedzanym w sezonie przez około 1500 osób.

Umiejętności Stanisława Karłowskiego i doświadczenie zdobyte w czasie tworzenia horynieckiego kurortu zostały docenione przez innych właścicieli uzdrowisk, którzy w 1937 roku wybrali go prezesem Związku Uzdrowisk Polskich. W tym samym roku za swoją działalność publiczną i społeczną Karłowski odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi.

Wybuch II wojny światowej zastał Stanisława Karłowskiego w Szelejewie. Zdawał on sobie sprawę z jej grozy i chciał uratować to co było dla niego najcenniejsze. Zabrał kilka najlepszych koni ze swej hodowli oraz cenne pamiątki rodzinne i wyruszył do Horyńca, drugiego majątku rodzinnego, gdzie przebywały już jego dzieci z rodzinami. Gdy wrócił do Szelejewa został aresztowany przez Niemców i osadzony w więzieniu w Gostyniu. 21 października 1939 roku stracił życie w publicznej egzekucji na gostyńskim rynku razem z 30 najbardziej zasłużonymi dla ziemi gostyńskiej obywatelami. Pochowany został na gostyńskim cmentarzu.

Stanisław Karłowski – bankier, działacz społeczny i gospodarczy, senator II Rzeczypospolitej a przede wszystkim ziemianin z zamiłowania. Człowiek wielu zainteresowań i pasji. I wielki patriota, który służył ojczyźnie nie z bronią w ręku, ale tak jak organicznicy, rozwijając polską gospodarkę. Uważał to za swój obowiązek. I za to oddał życie.

II. Scenariusze lekcji.

Scenariusz 1 (2 godz. lekcyjne)

1. Cele:

- poznawczy:
  - ✓ poznanie życia i działalności Stanisława Karłowskiego na podstawie filmu
- kształcący:
  - ✓ kształcenie umiejętności dzielenia się wiedzą poprzez pracę w grupie,
  - ✓ rozwijanie umiejętności pracy z różnymi formami źródeł historycznych,
  - ✓ analiza i synteza poznanych informacji w czasie pracy grupowej,
  - ✓ formułowanie i wyrażanie własnych poglądów w czasie dyskusji,
- wychowawczy:
  - ✓ kształtowanie postaw patriotycznych na podstawie losów lokalnych bohaterów,
  - ✓ kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej poprzez rozwijanie zainteresowania historią regionalną.

2. Metody:

- praca w grupach na podstawie wiadomości z Internetu oraz filmu z elementami dyskusji i rozmowy nauczającej.

3. Środki dydaktyczne:

- rzutnik;
- komputer;
- głośniki;
- dostęp do Internetu;
- uczniowie: smartfony lub tablety z zainstalowaną darmową aplikacją Kahoot!;

4. Przebieg lekcji:

a. Wprowadzenie:

- Nauczyciel informuje uczniów, że bohaterem dzisiejszej lekcji będzie jeden z najwybitniejszych mieszkańców ziemi gostyńskiej. Wyjaśnia, że jego nazwisko, miejsce zamieszkania oraz to kim był uczniowie poznają po rozwiązaniu krzyżówki. Następnie nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy i każdej osobie w grupie daje krzyżówkę (załącznik nr 1). Przy jej rozwiązaniu uczniowie mogą korzystać z Internetu
- Po rozwiązaniu krzyżówek nauczyciel pisze na tablicy hasła krzyżówek i podkreśla słowo „przedsiębiorca”. Dzieli klasę na 6-osobowe grypy i poleca na podstawie informacji zawartych w Internecie stworzyć definicję słowa „przedsiębiorca”. (W młodszych klasach nauczyciel służy pomocą). Następnie wspólnie ustalają właściwą definicję i zapisują na tablicy (np. *przedsiębiorca jako osoba zarządzająca własnym biznesem*).
- Nauczyciel poleca uczniom, by wymienili cechy charakteru, jakie powinien posiadać przedsiębiorca. Uczniowie zapisują je na tablicy i w zeszytach.

(przykładowy zapis)

przedsiębiorca
(osoba zarządzająca
własnym biznesem)

- pracowity -
- odważny, podejmuje ryzyko -
- umiejętność działania w trudnych sytuacjach -
- ambitny -
- pomysłowy -
- wytrwały -
- umiejętność dostrzegania okazji -
- poszukujący informacji -

b. Rozwinięcie:

- Nauczyciel wyjaśnia, że odpowiedź na pytanie - czy Stanisław Karłowski był przedsiębiorcą, uczniowie otrzymają po obejrzeniu filmu.
- Projekcja filmu
- Dyskusja po filmie. Uczniowie starają się odpowiedzieć na pytanie: *Czy Stanisław Karłowski był przedsiębiorcą?* i uzasadnić swoją odpowiedź.
- Nauczyciel dzieli klasę na 6-osobowe zespoły i poleca uzupełnić zapis dopisując do poszczególnych cech przedsiębiorcy działania S. Karłowskiego np.

- ✓ *pracowity - pracował w banku, współpracował z rządem polskim, prowadził gospodarstwo rolne, był senatorem, jednocześnie aktywnie działał w wielu organizacjach gospodarczych,*
- ✓ *odważny, podejmuje ryzyko – wprowadził w swoim gospodarstwie gospodarkę biodynamiczną mimo krytyki przeciwników tej metody, itd.*
- Uczniowie prezentują efekty pracy i wspólnie z nauczycielem uzupełniają zapis.

c. Utrwalenie

Quiz do wykonania na smartfonach.

UWAGA: ważne żeby uczniowie dzień wcześniej zainstalowali sobie aplikację Kahoot! [na androidzie w GOOGLE PLAY]

Po kliknięciu na <https://play.kahoot.it/#/k/19d01a7f-56ab-461d-b2ee-0b5a3104ccfe>

pojawia się strona z QUIZEM.

Nauczyciel uruchamia na rzutniku i klika „PLAY”. Po chwili pojawia się kolejna strona.

Mamy do wyboru dwie rodzaje rozgrywki: pojedynczych graczy (classic) lub zespołów (team mode) – proponujemy zespoły dwuosobowe (ławki), aby uniknąć problemów, typu: uczeń ma stary typ telefonu lub zapomniał zainstalować aplikacji. Aby nie komplikować i nie tracić czasu (w przypadku TEAMu wpisywanie imion jego członków) warto wybrać CLASSIC i wpisać nazwę zespołu.

Wybieramy zatem np. „Classic” i przechodzimy dalej.

Po wyborze uczniowie uruchamiają aplikację na smartfonie i wpisują PIN.

Kiedy wszyscy już wpisali PIN i przyjęli nazwę zespołu, klikamy START.

Pojawia się pierwsze pytanie. Uczniowie widzą pytania na tablicy, a w smartfonach znaki geometryczne i kolory.

Na każde pytanie mają 30 sekund. Po każdym pytaniu pojawia się podsumowanie. Klikamy NEXT i pojawia się kolejne. Po wyczerpaniu pytań, pojawia się ranking zwycięzców.

d. Zadanie domowe:

Do poszczególnych haseł krzyżówki otrzymanej na początku lekcji dopisz informację z życia Stanisława Karłowskiego, która łączy się z tym hasłem.

Np. Bank – S. Karłowski pracował w bankach m.in. w Lwowie i Warszawie.

Scenariusz 2. (2 godz. lekcyjne)

1. Cele:

- poznawczy:
  - ✓ poznanie życia i działalności Stanisława Karłowskiego na podstawie filmu „Stanisław Karłowski w służbie gospodarce”
- kształcący:
  - ✓ kształcenie umiejętności dzielenia się wiedzą poprzez pracę zespołową

- ✓ rozwijanie umiejętności pracy z różnymi formami źródeł historycznych
- ✓ analiza i synteza poznanych informacji w czasie tworzenia opracowań zadań grupowych oraz lapbooka
- ✓ formułowanie i wyrażanie własnych poglądów w czasie pracy w grupach
- wychowawczy:
  - ✓ kształtowanie postaw patriotycznych na podstawie losów lokalnych bohaterów
  - ✓ kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej poprzez rozwijanie zainteresowania historią regionalną

2. Metody:

- praca w grupach na podstawie informacji zawartych w filmie,
- praca indywidualna – lapbook

3. Środki dydaktyczne:

- rzutnik lub tablica multimedialna
- komputer
- głośniki
- dostęp do Internetu
- bristol, kolorowe karteczki, koperty, flamastry, klej
- uczniowie: smartfony lub tablety z zainstalowaną darmową aplikacją Kahoot!;

4. Przebieg lekcji:

a) Wprowadzenie

- Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że bohater lekcji to jeden z najwybitniejszych Wielkopolan II Rzeczypospolitej, finansista, ziemianin, współpracujący z rządem polskim w rozwiązywaniu problemów gospodarczych odradzającego się państwa polskiego. By dowiedzieć się kim jest ta postać uczniowie muszą rozwiązać krzyżówkę, którą nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi, dodając, że przy jej rozwiązaniu mogą korzystać z Internetu (załącznik nr 1- krzyżówka dla grupy 1). Zadanie powinni wykonać w ciągu 10 minut.
- Po wyznaczonym czasie uczniowie wspólnie z nauczycielem sprawdzają poprawne odpowiedzi i odczytują hasło krzyżówki.

b) Rozwinięcie:

- Nauczyciel wyjaśnia, że życie i działalność Stanisława Karłowskiego uczniowie poznają z filmu „Stanisław Karłowski w służbie gospodarce”. Następnie dzieli klasę na 5 grup i każdej przydziela zadanie oraz przekazuje instrukcję (załącznik nr 2).

- Projekcja filmu „Stanisław Karłowski w służbie gospodarce”. Uczniowie w czasie oglądania filmu powinni szczególną uwagę zwrócić na informacje dotyczące ich zadania i robić notatki.
- Po projekcji filmy nauczyciel przekazuje każdej grupie arkusz papieru i mazaki do opracowania swojego zadania. Nadzoruje i udziela wskazówek uczniom. Przykładowe opracowania – załącznik nr 3.
- Prezentacja prac i umieszczenie ich na tablicy.
- Na podstawie opracowań poszczególnych grup nauczyciel poleca uczniom wykonanie własnego lapbooka. (Na lekcji poprzedzającej pracę z lapbookiem nauczyciel powinien zapoznać uczniów z tą formą pracy jako sposobem na efektywną notatkę oraz wyjaśnić jak go zrobić i gdzie można znaleźć w Internecie wzory szablonów. By oszczędzić czas uczniowie mogą wykonać określone przez nauczyciela szablony w domu i przynieść na lekcję). Następnie rozdaje zdjęcie S. Karłowskiego oraz Szelejewa. Uczniowie tworzą notatki w różnych formach np. harmonijki, zakładki, książeczki itp.
- Prezentacja prac (w zależności od czasu – całej klasy lub kilku uczniów).

c) Utrwalenie:

- Uczniowie rozwiązują quiz na smartfonach.

UWAGA: ważne żeby uczniowie dzień wcześniej zainstalowali sobie aplikacje Kahoot! [na androidzie w GOOGLE PLAY]

Po kliknięciu na <https://play.kahoot.it/#/k/19d01a7f-56ab-461d-b2ee-0b5a3104ccfe>

pojawia się strona z QUIZEM.

Nauczyciel uruchamia na rzutniku i klika „PLAY”. Po chwili pojawia się kolejna strona.

Mamy do wyboru dwie rodzaje rozgrywki: pojedynczych graczy (classic) lub zespołów (team mode) – proponujemy zespoły dwuosobowe (ławki), aby uniknąć problemów, typu: uczeń ma stary typ telefonu lub zapomniał zainstalować aplikacji. Aby nie komplikować i nie tracić czasu (w przypadku TEAMu wpisywanie imion jego członków) warto wybrać CLASSIC i wpisać nazwę zespołu.

Wybieramy zatem np. „Classic” i przechodzimy dalej.

Po wyborze uczniowie uruchamiają aplikację na smartfonie i wpisują PIN.

Kiedy wszyscy już wpisali PIN i przyjęli nazwę zespołu, klikamy START.

Pojawia się pierwsze pytanie. Uczniowie widzą pytania na tablicy, a w smartfonach znaki geometryczne i kolory.

Na każde pytanie mają 30 sekund. Po każdym pytaniu pojawia się podsumowanie. Klikamy NEXT i pojawia się kolejne. Po wyczerpaniu pytań, pojawia się ranking zwycięzców.

d) Zadanie domowe

Znajdź w Internecie informacje o organizacjach ekologicznych, których patronem jest Stanisław Karłowski.

Załączniki:

Załącznik nr 1

Krzyżówka dla grupy 1.

		1.	B	A	N	K						
2.	P		A	R	L	A	M	E	N	T		
		3.	P	A	R	Y	Ż					
			4.	Z	Ł	O	T	Y				
5.	U		Z	D	R	O	W	I	S	K	O	
			6.	L	E	W	I	A	T	A	N	
			7.	N	A	S	I	O	N	A		
				8.	E	K	O	L	O	G	I	A
9.	P	A	Ż	D	Z	I	E	R	N	I	K	

1. Instytucja państwowa lub prywatna, której działalność polega na gromadzeniu depozytów i udzielaniu kredytów.
2. Stanowi władzę ustawodawczą w Polsce.
3. Po zakończeniu I wojny światowej odbyła się tam Konferencja Pokojowa.
4. Krzyż Zasługi nadawany jest osobom, które zasłużyły się dla państwa lub społeczeństwa. Jego najwyższy stopień to ..... Krzyż Zasługi.
5. Inaczej kurort.
6. Tak nazywano Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, organizację utworzoną w 1919 roku.
7. Wyrasta z nich roślina.
8. Nauka, która bada wpływ środowiska na życie roślin i zwierząt.
9. Miesiąc, w którym Niemcy dokonali na gostyńskim rynku publicznej egzekucji 30 obywateli w roku 1939.

Krzyżówka dla grupy 2.

				1.	P	A	R	Y	Ż				
		2.	P	A	R	L	A	M	E	N	T		
3.	P		A	Ż	D	Z	I	E	R	N	I	K	
			4.	S	Z	E	L	E	J	E	W	O	
			5.	U	Z	D	R	O	W	I	S	K	O
			6.	N	A	S	I	O	N	A			
7.	B		I	B	L	I	O	T	E	K	A		
				8.	J	Ę	C	Z	M	I	E	N	
				9.	B	A	N	K					
10.	L		E	W	I	A	T	A	N				
				11.	K	O	Ń						

		12.	B	U	R	A	K		
13.	N	I	E	M	C	Y			
		14.	M	A	L	A	R	Z	

- Po zakończeniu I wojny światowej odbyła się tam Konferencja Pokojowa.
- Stanowi władzę ustawodawczą w Polsce.
- Miesiąc, w którym Niemcy dokonali na gostyńskim rynku publicznej egzekucji 30 obywateli w roku 1939.
- Wieś w powiecie gostyńskim, w gminie Piaski, w której znajduje się pałac w stylu klasycystycznym zbudowany przez księcia Heinricha Schonburg von Waldenburga
- Inaczej kurort.
- Wyrasta z nich roślina.
- Najstarsza i jedna z największych w Polsce, która przechowuje m. in. przeszło 28 tys. rękopisów znajduje się w Krakowie i jest częścią Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Rodzaj zboża.
- Instytucja państwowa lub prywatna, której działalność polega na gromadzeniu depozytów i udzielaniu kredytów.
- Tak nazywano Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, organizację utworzoną w 1919 roku.
- „... jaki jest, każdy widzi” pisał w swojej encyklopedii Benedykt Chmielowski.
- Z cukrowego wytwarza się cukier.
- Zachodni sąsiad Polski.
- Był nim Leon Prauziński, malarz Powstania Wielkopolskiego.

Krzyżówka dla grupy 3.

				1.	N	A	S	I	O	N	A		
		2.	P	A	Ż	D	Z	I	E	R	N	I	K
				3.	L	E	W	I	A	T	A	N	
				4.	E	K	O	L	O	G	I	A	
		5.	P	A	R	L	A	M	E	N	T		
6.	K	O	N	F	E	R	E	N	C	J	A		
				7.	N	I	E	M	C	Y			
		8.	U	Z	D	R	O	W	I	S	K	O	
				9.	P	O	Z	N	A	Ń			

- Wyrasta z nich roślina.
- Miesiąc, w którym Niemcy dokonali na gostyńskim rynku publicznej egzekucji 30 obywateli w roku 1939.
- Tak nazywano Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, organizację utworzoną w 1919 roku.
- Nauka, która bada wpływ środowiska na życie roślin i zwierząt.
- Stanowi władzę ustawodawczą w Polsce.
- Pokojowa po I wojnie światowej odbyła się w Paryżu w 1919 roku.

7. Zachodni sąsiad Polski.
8. Inaczej kurort.
9. W mieście tym, w 1929 roku, z okazji 10-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości odbyła się impreza wystawiennicza, zwana zdrobniale Pewuką.

Załącznik nr 2

Instrukcje:

- Grupa 1

Instrukcja

Waszym zadaniem jest wynotowanie miejscowości związanych z życiem i działalnością Stanisława Karłowskiego i graficzne opracowanie tego zagadnienia. Obejrzyjcie uważnie film i wynotujcie potrzebne Wam miejscowości. Następnie do każdej z nich dopiszcie odpowiednie fakty z życia S. Karłowskiego.

Po obejrzeniu filmu macie 15 minut na wykonanie zadania.

- Grupa 2

Instrukcja

Waszym zadaniem jest graficzne opracowanie faktów związanych z działalnością Stanisława Karłowskiego jako działacza społeczno – gospodarczego. Obejrzyjcie uważnie film i wynotujcie organizacje, w jakich działał S. Karłowski.

Po obejrzeniu filmu macie 15 minut na wykonanie zadania

- Grupa 3

Instrukcja

Waszym zadaniem jest graficzne opracowanie faktów związanych z działalnością Stanisława Karłowskiego prowadzoną w gospodarstwie w Szelejewie. Obejrzyjcie uważnie film i wynotujcie potrzebne Wam informacje dotyczące metody gospodarowania, rodzaju upraw i hodowli oraz odnoszonych przez Karłowskiego sukcesów.

Po obejrzeniu filmu macie 15 minut na wykonanie zadania

- Grupa 4

Instrukcja

Waszym zadaniem jest graficzne opracowanie faktów związanych z działalnością polityczną Stanisława Karłowskiego. Obejrzyjcie uważnie film i wynotujcie potrzebne Wam informacje zwracając uwagę na pracę Karłowskiego w Delegacji Polskiej na Konferencji Pokojowej, współpracę z rządem polskim oraz pracę w parlamencie. Po obejrzeniu filmu macie 15 minut na wykonanie zadania

- Grupa 5

Instrukcja

Waszym zadaniem jest graficzne opracowanie faktów związanych z działalnością Stanisława Karłowskiego w Horyńcu. Obejrzyjcie uważnie film i wynotujcie potrzebne Wam informacje dotyczące rozbudowy uzdrowiska. Po obejrzeniu filmu macie 15 minut na wykonanie zadania.

Załącznik nr 3

Przykładowe zapisy do lapbooka:

a) Miejsca związane z życiem i działalnością S. Karłowskiego.

c) Stanisław Karłowski – polityk.

Działalność polityczna
S. Karłowskiego

- członek Delegacji Ekonomicznej na Konferencji Pokojowej w Paryżu
- współpracownik Ministerstwa Skarbu w sprawie reformy walutowej
- pełnomocnik rządu polskiego w rozmowach z Niemcami dotyczących traktatu handlowego
- senator II Rzeczypospolitej